

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

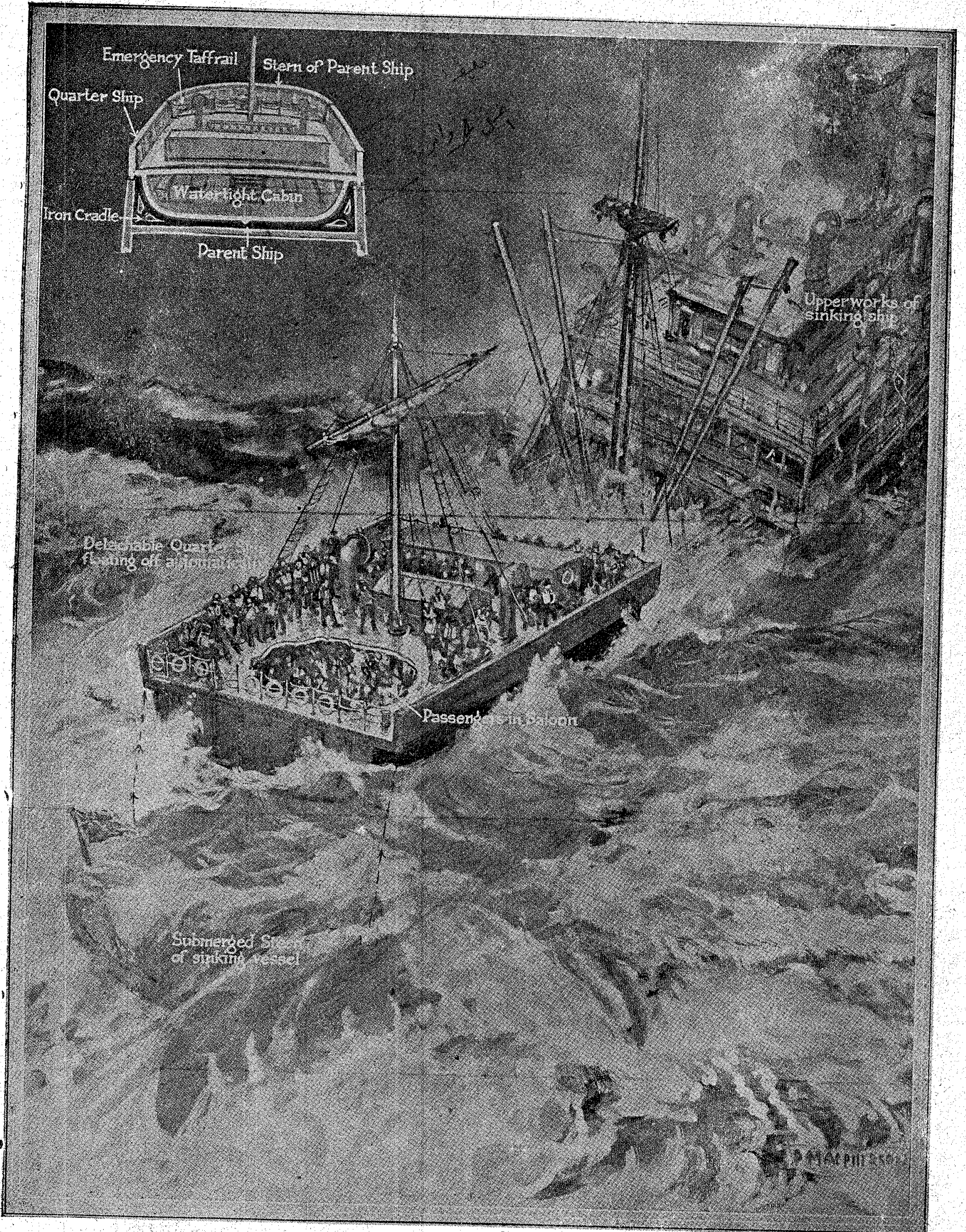
— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 27 Kânunevvel, 1928

Sayı: 109

İLİM VE SAN'AT HAFTASI

Yeni bir tahlisiye gemisi

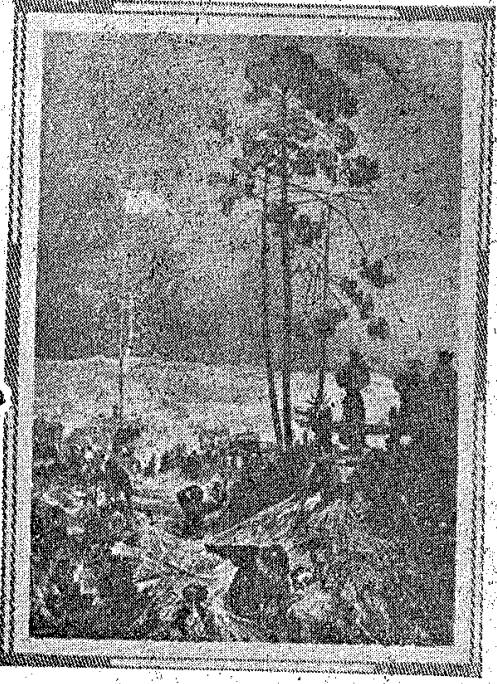
Vapor kazalarında telefata mani olmak için vaporların arka tarafına bir küçük gemi ilave etmek düşünülmüştür. Bu gemi, beşik gibi asıl vaporun içine yerleştirilmiştir. Yolcular için göverte ile alt salonu vardır. Asıl vapor batmaya başladığı zaman bu gemi denizin yüzünde yüzmeye başlar ve evlce içine konulmuş olan yolcular ölümden kurtulur.

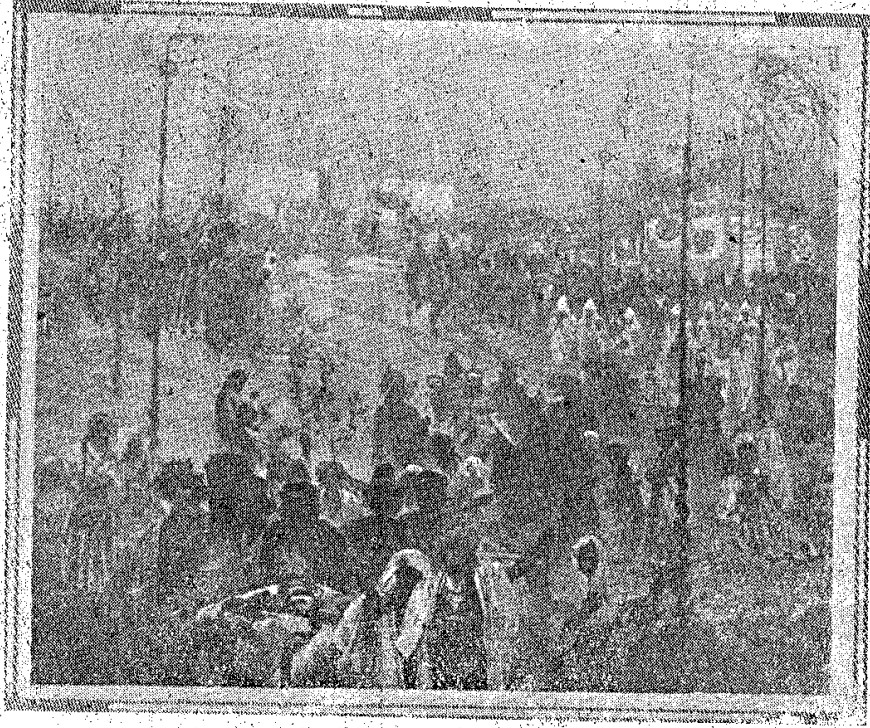
Bir harp manzarası

(John Huss) vaiz ederken

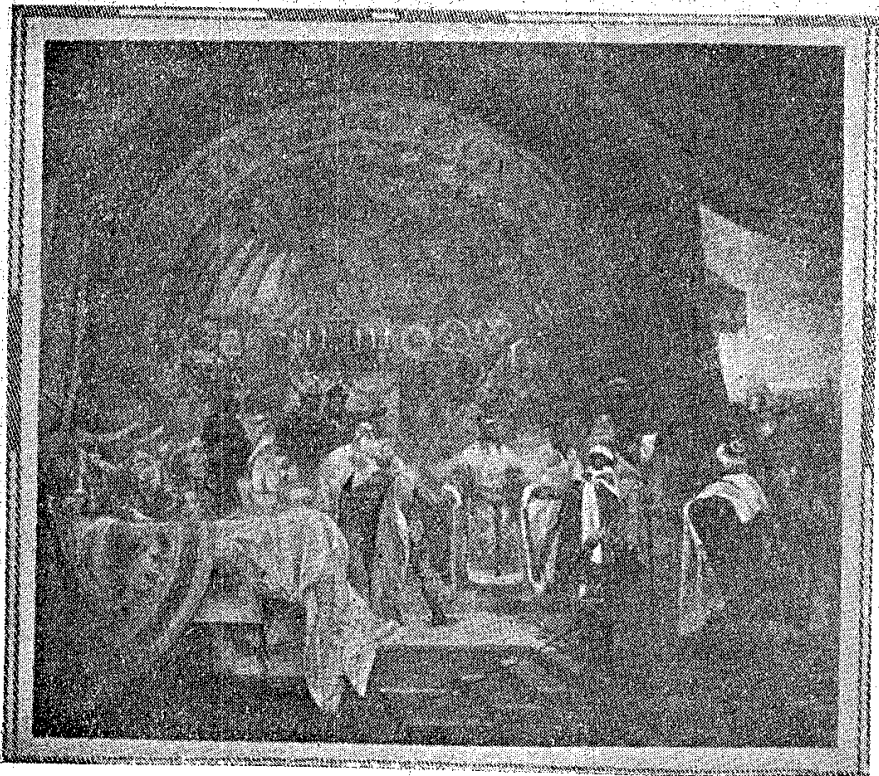
bir tablo

taç giyme merasimi

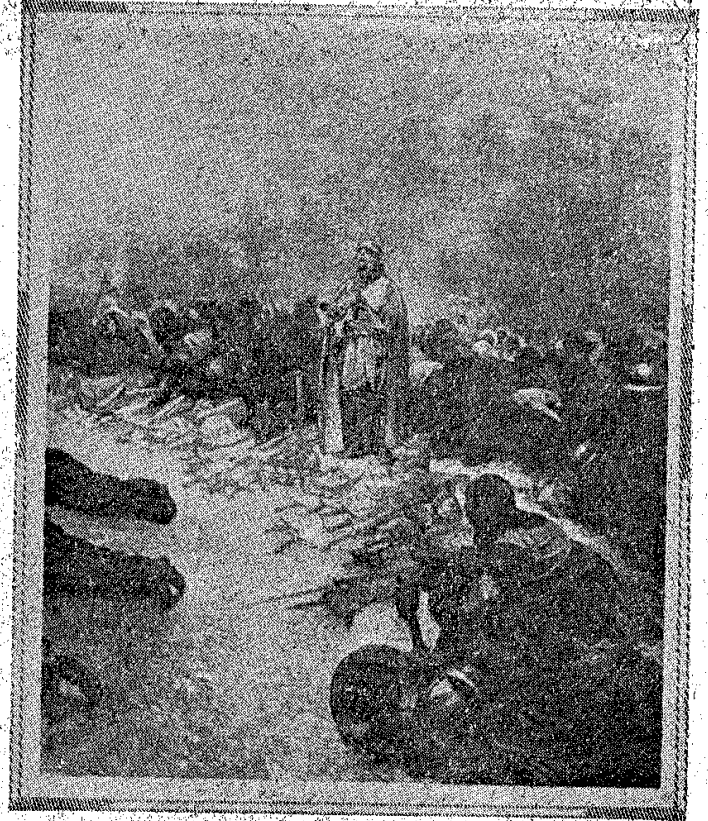
dinî bir resim

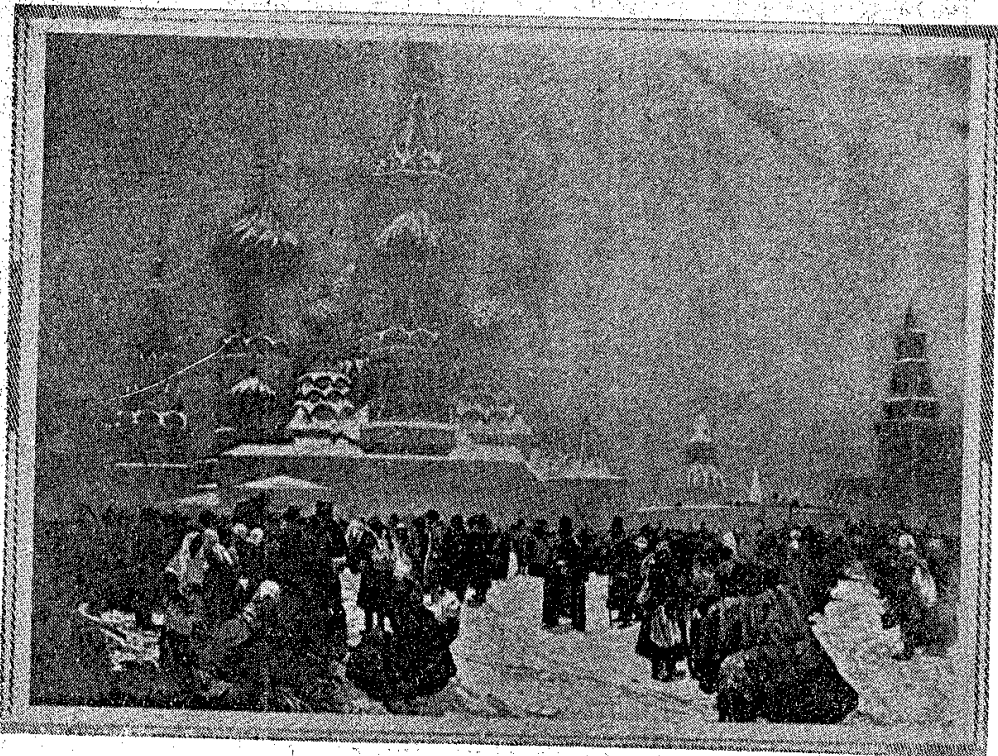
Çekoslovak tabloları

Zafer manzaralarından

Papa Mümessilinin kabulü

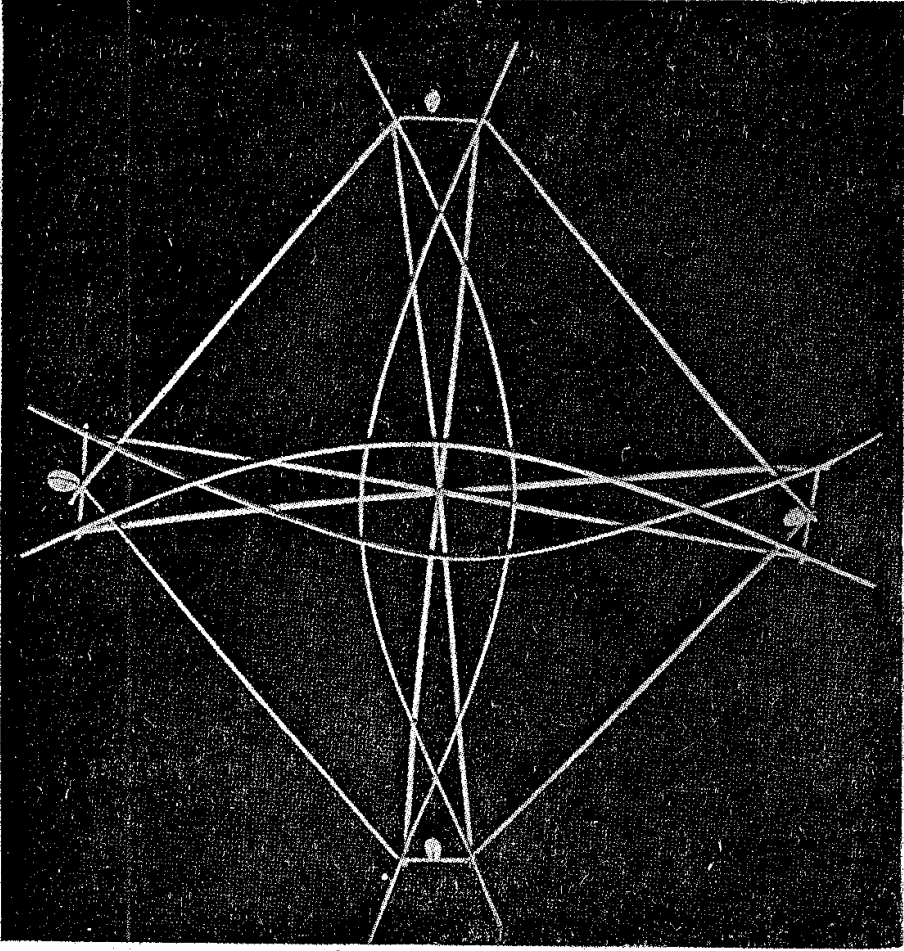

Dinî bir merasim

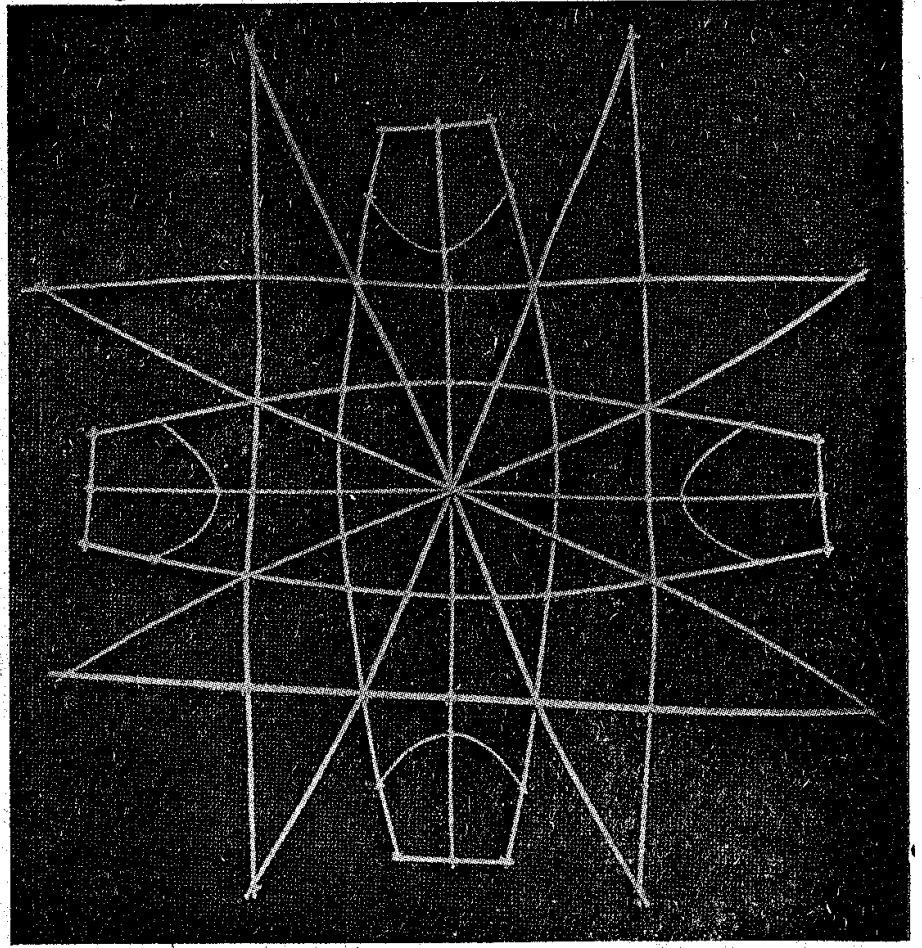

Krembiden bir manzara

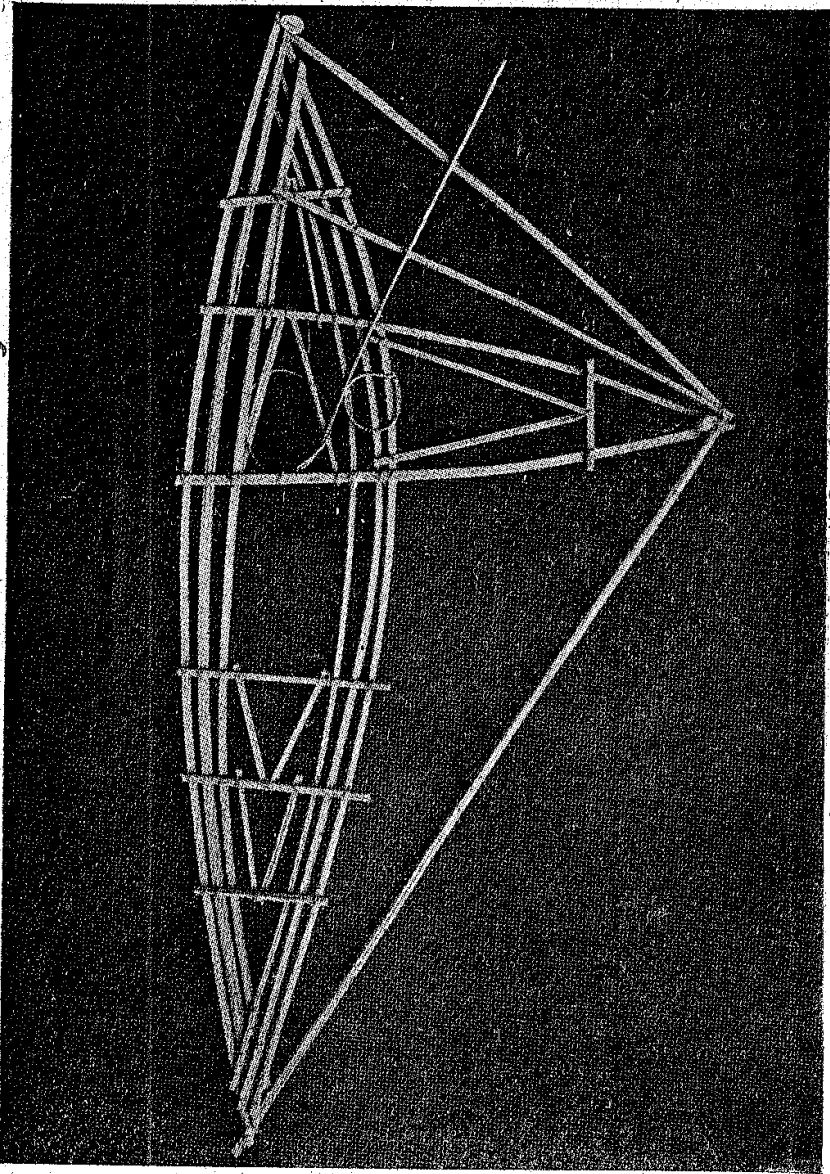
Çekoslovak Tabloları

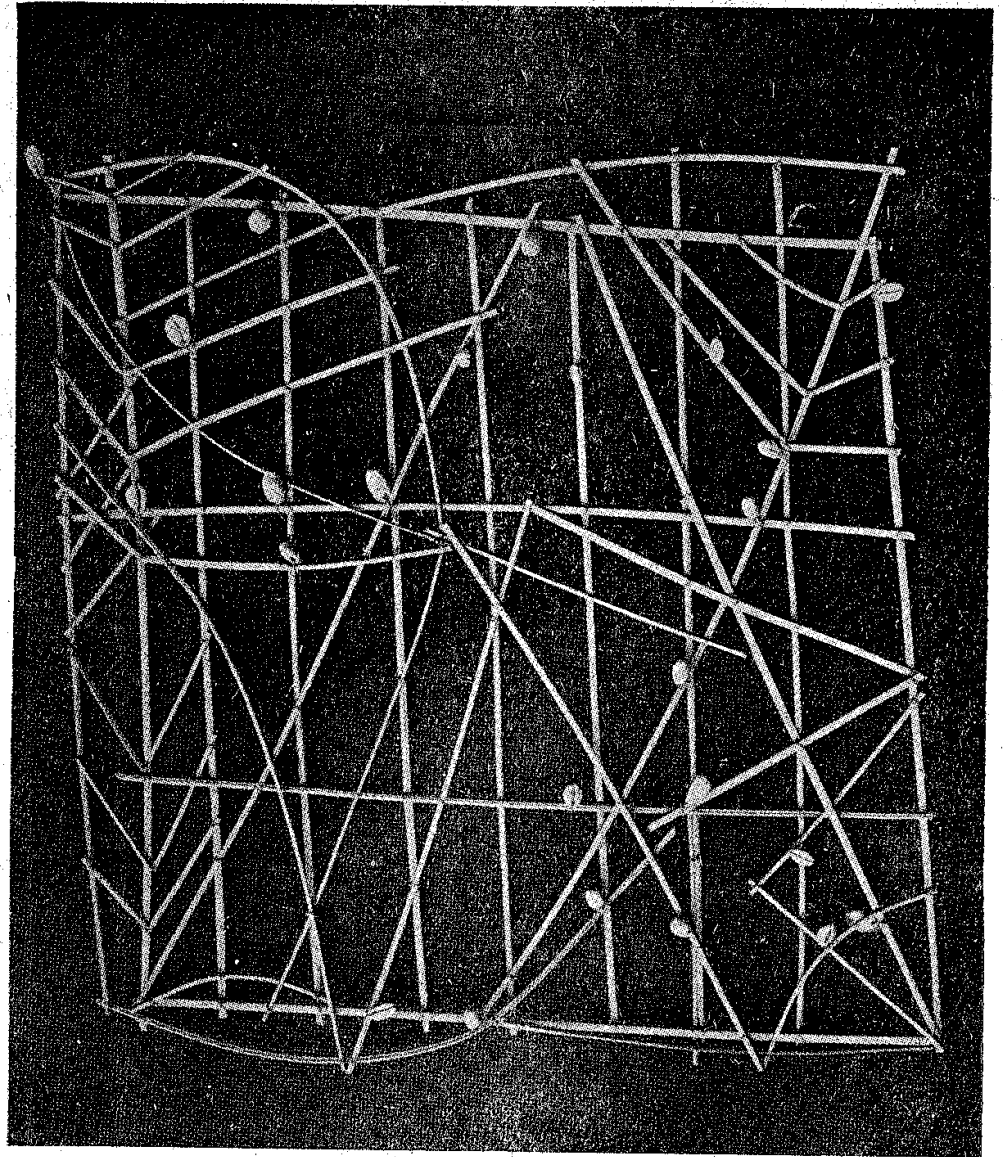
(Mattang) denilen vahşi haritası

(Mattang) denilen basit harita

(Rebbelib) denilen vahşi haritası

(Medo) ismindeki harita

Marşal adalarındaki vahşiler hurma lifleri ve deniz hayvanları kabuklarından yapılmış haritalar kullanıyorlar. Bu kabuklar adaları gösteriyor; lifler denizdeki cereyanların meyl ve şiddetini, istikametini işaret ediyor. Bu haritalar vasıtasıyla, vahşiler (Canoe) denilen kayıklarıyla (600) millik seyahatlere çıkabiliyorlar.

İLİM VE SAN'AT HAFTASI

Yeni Bir Tahlisiye Gemisi

Büyük deniz seferlerinin en rahat vasıtası olan transatlantik vaporları bile, deniz kazaları tehlikesinden kendilerini kurtaramamıştır. Meşhur Titanik hailesi ile «Empress of India» vak'ası ve son günlerde Vestiris kazasında bir çok insanların boğulması, büyük deniz kazalarının en fecilerindendir. Her şeye hakim olduğunu iddia eden mütefennin zekâsı şimdiye kadar denize karşı izharı aczetmişti. Fakat bu hafta haber alıyoruz ki «Duncan Campbell» isminde bir fen adamı deniz kazalarına pek emin bir müdafaa vasıtası bulmuştur.

Bu zatın düşündüğü çare, büyük vaporların arka tarafına ufak kıt'ada bir başka gemi yerleştirmektir. Asıl vaporun arka tarafının alt ve üst kamara ve göğerte kısımlarında yapılan bu tertibat, kendi başına bir gemi vazifesi gören tekmeden ibarettir. Bu küçük gemi taslağı, bir beşik gibi ana vaporun gövdesi içine yerleştirilmiştir. Yalnız, her türlü sarsıntılara mani olmak için, ana vaporla temas noktaları kaocuk yahut diğer elastik bir madde ile kaplanmıştır. Tahlisiye gemisinin üzerinde bir göğertesi olduğu gibi alt kısımda da yolculara mahsus bir salonu da vardır. Bunun üstünde hava boruları, önde ve arkada köpeşterleri de ilave edilmiştir. Yukarı ve aşağısına ayrıca can kurtaran simitleri de konulmuştur. Alttaki salon suya karşı temamiyle mahfuzdur.

Ana vapor, her hangi bir suretle, bir kazaya uğrayarak batarken, içine yerleştirilmiş olan tahlisiye gemiciği, su üzerinde

yüzmeye başlar; bu suretle, bu kısma alınmış olan taife ve yolcular, muhakkak bir ölümden kurtulurlar.

Şimdi, henüz, proje halinde bulunan bu tasavvur, bahriyeliler ve mütefenninler arasında büyük bir alâka uyandırmıştır. Göründüğüne nazaran, yakında, her türlü noksanları ikmaledilerek bir çok vaporlara tatbik olunacaktır.

Halk bilgisinden:

Vahşilerin Haritaları.

Iptidaî insan, elde idebildiği vasıtalarla, silâh ve aletlerini o kadar güzel yapar ve işler ki, hayret etmemek mümkün değildir. Burada gördüğümüz haritalar çok dikkata şayandır. Bunlar Pasifik denizindeki (Marşal) adaları sakinlerine aittir. Bu haritalar hurma ağacı elyafından yapılmış ağlardan ibarettir ki ötesine berisine, adaları göstermek üzere, deniz hayvanları kabukları (Kavkaa) raptedilmiştir. Elyaf, adalar etrafındaki cereyanların istikamet ve mevkiini gösterir. Vahşi haritaları mürekkep ve basit olmak üzere iki kısımdır. Basitler (yukarıki resimlerde olduğu gibi) yalnız bir kaç adanın bahri vaziyetini gösterir. Bu resimlerde ortadaki adaya göre, dört taraftan gelen rüzgârlarla deniz cereyanlarının almış olduğu şekiller münahani çizgilerle gösteriliyor; bunlara (Mattang) deniliyor (Medo) denilen aşağıda sağdaki haritada, daire ortasındaki (Jaluit) adasına göre diğer ada ve akıntıların vaziyetleri resmedilmiştir. (Rebbelib) ismi verilen altta soldaki resim ise çok teferrüatlı bir haritadır. Bunlar o kadar mükemmeldir ki vahşi sandalları içerisinde (600) millik bir mesafeye kadar salimen seyahati temin edebilirler.

Demekki bu haritalar, vahşiler için, etraflarındaki deniz şeraitinin emniyete şayan hulâsalarıdır.

Vahşi haritalarına, ilkdefa, 1860 da Dr. Gülik tarafından tesaduf edilmiştir. Vahşiler bunları el'an kullanmaktadır.

Iptidaî insan zekasının bulduğu bu orijinal vasıtaları gördükçe tekamül etmiş bir dimağın daha nelere kadir olduğunu anlıyabiliriz.

Çekoslavakyada tarihî tablolar sergisi

Çekoslavakyanın meşhur resamlarından (Alfons Mucha), bundan yirmi sene kadar evvel tezyinî resimler yapmakla meşguldu. (Mucha) nın uzun sây senelerinin mahsulü olan tarihî tablolar, bu defa, (Praque) şehrine ithaf edildiğinden oradaki büyük sarayda teşhir edilmektedir. Böyle muazzam tarihî bir seri meydana getirmek fikri kendisine Paris'de bulundvğu zaman gelmiş ve maruf Amerikan zengini M.Krane Tarafından malî yardıma mazhar olmuştur. Bu eserler yirmi tablodan ibarettir. Resimlerin meydana gelmesi, Ressamın ömründen büyük bir kısmını almıştır. Bu resimlerden 13 tanesini bu sayfalarda neşrediyoruz. Tablolardan birincisinde Kraliçe Sophia zamanında, meşhur Bohemyalı din inkılapçısı (John Huss) un (Prague) deki (Bethlehem) kilisesinde vâaz verdiğini gösteriyor. Söylenildiğine göre (John Huss) vakitlerde Kraliçe (Sophia) nin müşaviri ve günah çıkarıcısı imiş. İkinci resimde Lehistan Kralı(Ladislaus) (Erünuald) «yeşil orman» muharebesinden sonra, Alman silahşorlarını mağlubetmesini görüyoruz. Bumuharebe 1410 da olmuş ve Ruslarla Çekler Lehlilerle be-

raber hareket etmiştir. Üçüncü resim bir Randevu evinin yıkılarak yanına bir kilise yapıldığını gösteriyor. Dördüncü resim, On dördüncü asırda Sırp prensi Stephen Dushan'ın tetevvüç merasimini gösteriyor. Bu zat Yunanlılara karşı yaptığı muharebeler ve ortaya koyduğu kanunlarla meşhurdur. Diğer resimlerde (John Huss) un yaptığı reform üzerine husule gelen dinî muharebelerin muhtelif safhaları görülmektedir. Bizzat (Joh huss) yakalanarak 1415 temmuzunun 6 sında (Konstance) ta yakılmıştır. O sıralarda yapılan muharebeler dinî olmakla beraber kısmen de almanları memleketten çıkarmaya matuftu. (7) nci tabloda Bohemya kralı ikinci Otto karın, Macar kralı (Bela) nın kızı (Kunigunda) ile evlenmesine ait merasimi görüyoruz. Bu evlenme iki devlet arasındaki rabıtayı kuvvetlendirmek içindi.

Daha aşağıdaki tablolar zafere neticelenen harplerden son raki düaları ve Papalık müessesilinin kabulünü göstermektedir. Bu büyük serinin san'at noktasından yüksek bir kıymeti olduğu gibi İslav tarihi ve hayatı veçhesinden de ayrı bir ehemmiyeti vardır. Böyle tarihî tablo serilerine san'at müzelerinde pek çok tesadüf edilmez.

Memleketimizde de san'at-kârlarımızdan İstiklal harbinin bütün safhalarını ölmez birer eser halinde yaşatmalarını bekleriz. Bu onların bu günün inkilabına bir bocudur. Yarının gençleri bu sahada bir boşluk karşısında kalırlarsa İnkilap devresi san'atkârlarına karşı haklı bir teessür duyacaklardır.

KÂZİM SEVİNC

Ecnebi Edebiyatından tercümeler

Çadırdağı

-Kırım sonelerinden-

Senin kayalarının eteğini bir müslüman titreye titreye öper, ey Kırım gemisinin sereni, ulu Çadırdağı! Ey Dünyanın minaresi, dağların padişahı!

Sen yuca zirvelerin üstünde bulutların arasına çekilmiş, göklerin kapısında cennet sarayını bekleyen Cebrail gibi oturmuşsun. Aban karanlık bir ormandır ve heybetli yeniçerilerin olan şimşek selleri, bulutlardan dokunmuş sarığına oyalar işleyor.

İsterse güneş bizi yaksın, çekirgeler ekinlerimizi yesin ve gâvur, evlerimize ateş salsın; sen Çadırdağı, daima duyğusuz ve hareketsiz kalıyorsun!

Yerle gök arasında, hılkatin bir seyircisi gibi, ayaklarının altında toprakları almış, insanları ve yıldırımları almış yalnız Yaradanın Tabiata söylediğini dinleyorsin.

Bagçesaray

Grayların sarayı bom boş ve ıssız, fakat halâ büyük!.. Bir zamanlar paşaların yüz sürdüğü o dehlizler, o merdivenlerde; iktidara taht, aşka meva olan o sofalarda şimdi çekirgeler uçuyor ve yılanlar dolaşiyor.

Renk renk pencerelerden içeriye sokulan bir sarmaşık, sessiz duvarları ve kubbeleri sararak beşerin eserine tabiat namına el atıyor ve ona Baltazar'ın harflerile (Harabel) diye yazıyor.

Divanhanenin ortasında fıskiyeli mermer bir havuz parlıyor: bu harem dairesinin çeşmesidir. Olduğu gibi

duruyor ve inciden göz yaşları dökerek ıssızlık içinde mırıldanıyor: „Aşk, iktidar, şan ve şeref neredesiniz? Çeşmenin suları akup birecekri ve siz ebediyen kalacaktınız. Yazık! Siz çekildiniz Çeşme ise halâ çağlıyor!”

Potoska'nın mezarı (1)

Bahar diyarında güzel meyva bahçelerinin ortasında sen, soldun, taze gül! Çünkü geçmiş günler senden yaldızlı kelekler gibi uzaklaşırken kalbinin derinliklerine hatıralarından sürfeler bıraktılar.

Şimalde, Polonyaya doğru, binlerce yıldız pırıldıyor. Bu yol üzerinde neden orası okadar ışıklı? Bu nurlu izler, senin sönmeden evel vatanına doğru uçan alev dolu nazarlarından mı kaldı?

Lehli kız! Benim günlerim de kimsesiz bir matem içinde bitecek, keşki burada bitse ve dost bir el, üzerime bir avuç toprak atsa!..

Yolcular çok defa senin mezarının başında konuşurlarken ana dilimin tatlı ahengi beni yeniden canlandıracak ve şair senin için yanık bir türkü bes-telerken komşu bir mezar görecektir ve beni de terennüm edecek !...

tercüme eden : A. MICKIEWİZ
RİDVAN NAFİZ

(1) Potoska, Kırım hanlarından birinin ilk zevcesi olan lehli bir esirdir; türbesi Bahçesarayın en güzel abidelerinden biridir.

Hortlak

—Pr. Mehmet Emine—

Bir sarmaşık saracak yine genç bir fidanı,
Ben ölürsem ruhumu boynunda kement tanı!

Bir batı rüzgâriyle kımıldadıkça perde
Bil ki omuzlarımdan sıyrılıyor kefenim.
Ökşayan çiçek benim yüzünü bahçelerde,
Kırlarda topuğunu dişliyen yılan benim...

Akacak bir damardan bir damara varlığım
Yaslandığın göğüste benim kalbim atacak.
Çıkacak her tarafta karşına mezarlığım,
Her sırtan iskelet beni hatırlatacak!

Her gece taş kesilmiş bir yatak üstündesin,
Çıtırdıyan ölümler çevirir dört yanını:
Korkudan haykırıırken ağzına sığmaz sesin,
Nefesin taşmak için paçalar gerdanını...

Bir sarmaşık saracak yine genç bir fidanı,
Ben ölürsem ruhumu boynunda kement tanı!

FARUK NAFİZ